

МИНТА, ИНИШЪ ШИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 10.

ЛѢНІ, 25. СЕПТЕМВРИЕ.

1850.

СТѢДИ АССѢПРА ЛІМБЕІ РОМѢНЕ.

Despre orişinea şi veşitatea ei.

(Dрmare).

III. Личепятъ лимбеі. Сінгъръ лимба ромѣнъ репродѣче елементеле, дін каре с'аѣ пѣскѣт терминъчѣзнале пѣтелор латіне.

„Τῆς φωνῆς δ'ἀσῆμου καὶ συγχευμένης οὔσης, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διαφροῦν τὰς λέξεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους τιθέντας σύμβολα περὶ ἐκάστον τῶν ὑποκειμένων, γνώριμον σφισιν αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν περὶ πάντων ἑρμηνείαν“ Diodor. Sicul. L. I. C. VIII. *)

„Merkwürdig ist es in der That, dass manche Sprachen, die jetzt noch im Munde des Volkes leben, hier und da Formen der sprachlichen Urwelt behaupten, die mehrere ihrer älteren (?) Schwestern schon vor Jahrtausenden verloren haben.“ — Bopp, Vorrede zur 4. Abtheil. der vergleichend. Gram. des Sanskrit., Zend. etc. S. VIII.

Личепятъ отъзлѣ есте зн евенимѣнтѣ, че трече песте черкѣл кѣпноштинѣлор салле. Нѣ маі пѣдінѣ ші личепятъ лимбеі, челлѣ маі фрѣтосѣ ші маі лналтѣ аттривѣтѣ ал отъзлѣ, есте зн секретѣ ливѣлѣитѣ лн леагѣнѣл оменімеі. Мзлді дінтре чеі веі кѣдетарѣ фоарте патрлѣл деспре личепятъ лимбеі, лнтре каріі пѣтерѣт ші не Diodorѣ Сікѣл. Дар лнтре філолодіі крѣштіні сѣ ескѣ лнкѣ демѣлѣтѣ деспѣта: дакъ лимба есте зн аффлатѣ зманѣ? орі лї есте датѣ deadрентѣл

*) „Voce autem adhuc incerta et confusa, pedetentim verba articulate pronunciano et signis unamquamque rem subiectam invicem notando, interpretationem tandem rerum omnium sibi notam fecerunt.“ Diod. Sic. l. e.

дела Dрmareѣ? Орі ші кѣтѣ се релѣптѣ патрѣл лимвелор лн контра ачестеі дін зрѣтѣ пѣрері, еа а авѣт не аї сѣі калзі, ва почіѣ зіче фервінді аппѣрѣторі, тѣкаркѣ чеа маі веіте традиціѣне, че о аветѣ ла Моісе лн картеа „фачереі,“ не лнсе-тнеаѣл кѣратѣ, кѣ прітѣл отѣ а лнтпѣсѣ елѣ лнсеѣ пѣте віетѣдлор. Кѣдїва філософі франчесі, сѣѣ маі віне епчіклопедісгїі, дін сѣта а 17. ші 18. ласѣ не пріміі оамені — нѣ шгїѣ кѣте сѣте де апі — ретѣчінд прінтре віте, прінтре фїаре сѣл-ватече, фѣрѣ лимѣ ші песте тотѣ пѣдіні десклі-пїі де елле, — о пѣрере маі авсѣрѣл декѣт чеа дінтѣлѣ: кѣчї лнтре алтеле е ші де соменітѣре. Дїнаїтѣа філософіеі ші а стѣдїлѣл де асѣлѣ, аѣ кліпїтѣ ачелле пѣрері, ка авѣрїі дїнаїтѣа разелор соарелѣл.

Лн патрѣл, тотѣл есте армоніе. Чеа маі не лнсе шпѣтѣаре віетѣте, ші-арратѣ естїмеа прін-трѣн сѣнетѣ оарекаре. Дар отѣл, — ачестѣ лѣте лн мініатѣрѣ, — ікоана чеа маі лнтреагѣ а ар-моніеі еі, сѣ нѣ фїе елѣ маі пресѣс, кѣ тѣлт маі пресѣс? — „Ачееа, — зіче Eichhoff —, че лн віетѣдїле дѣрѣте нѣмаі кѣ лтволѣл патрлѣл есте зн свѣретѣ, — зн стрігѣтѣ не тѣдѣлатѣ, лн отѣ — декѣнд с'а дештепатѣ елѣ, а тревзітѣ сѣ фїе о ікоанѣ лнтреагѣ а гѣндѣлѣ.“ Челле маі фїне ші маі новїле пѣрдіі але органісѣлѣл отъзлѣ фісікѣ, лѣкреаѣл пентрѣ а-ї іконі сѣф-флетѣл, пентрѣ аї лтѣрѣка, редїне ші кѣтмі-нека гѣндѣрїле, ідеїле“). Кѣдетадї ла прітѣл отѣ

а) Пентрѣ фісіка десволѣтаре а ворѣеі прін органісѣл отъзлѣ, мерѣште а фї чїтїтѣ картеа: „Ueber das natürliche Princip der Sprache,“ v. Em. Aug. Schaden, Nürnberg — 1838; еар пентрѣ сѣ-пете, ка елементе але ворѣеі, алтѣ карте: „Allgemeine Phonologie“ oder natürliche Grammatik der menschlichen Sprache,“ v. M. Wocher, — Stuttgart und Tübingen — 1841.

епит дин тжна креаторзлѣ, аррѣкатѣ deodatъ дн мѣжлокѣ патрѣй, admirand minznie еї: пемтр-динѣта волтѣ deacczpra ші динпрецѣзрѣл съ, соареле, лзна, тилоанеле de глобзрї стрѣлзчїгоаре, пзорїї, тѣрѣзрареа атмосфѣрѣй, зрлетѣл вжнтѣрїлор, тѣртѣрѣл апелор, тѣцїтѣл шї сверетѣл вїтелор, кзпчертеле пасерїлор шчл. Дн че зїміре, дн че мїшкѣчїзне, дн че старе се ва фї сїмцїтѣ стрѣпѣртатѣ ачест organicmъ волзвїлѣ, — еластїкѣ, фїнѣ, сїмцїторѣ, — ачестѣ ікоанѣ а патрѣй, — ачест kredincjosъ еко ал еї, — ачест зеѣ ал пѣтжнтѣлѣ! — Ера оаре кѣ пѣтїнцѣ, ка ачестѣ фїнцѣ съ ретжїѣ днделзнг мѣтѣ? Съ тѣчетѣ de сїмцѣл лѣ челлѣ дїп-лѣ-зптрѣ: трекѣт-а оаре мѣлтѣ пѣлѣ съ-л дѣвїе днсаи патѣра: мїшкарѣа фѣрнзелор кѣ „сѣ“-петѣл, — орканѣл кѣ зр-летѣл, — електрїчїтатеа кѣ тѣн-етѣл, — кѣкѣ, — тѣртѣр-елла, пїтпѣла ка шчл. кѣ пѣтеле лор? Аѣ пѣ vedemъ дн ачесте, шї дн сѣте de алтеле асесмене, зрѣта челлор дїптѣл сѣпете кѣ каре а дѣвїатѣ патѣра не омѣ? Жѣдекжнд тоате днпрезпѣ, пѣтемѣ зїче кѣ Herder, кѣ а фост песте пѣтїнцѣ а пѣ ворвї прїмѣл омѣ фоарте кѣржнд. Ашшеа есте, н'а фост de лїпсѣ съ треакѣ мѣлтѣ, пѣлѣ кжнд о спаймѣ — о днпїпѣрїтѣрѣ ренедѣ съ стоарѣ дїп фвндѣл еѣ лѣ лѣ — шї фѣрѣ воїеа лѣ — врезп цїпетѣ: врезп зї — зф —; — о дѣрере таре врезп цем-етѣ, — зп ваї-етѣ, — зп зс-тѣрѣ; о дорїнцѣ, о меланколїе врезп оф-татѣ, орї оф-татѣ шчл. Шї ашшеа, de шї — кѣт ам зїсѣ — днченѣтѣл лїмвѣй, determnparea лѣ, есте пентрѣ пої зп секретѣ, пѣтемѣ днсѣ зртѣрї пѣлѣ ла зп градѣ оарекаре ачестѣ admirabilъ прочесѣ ал еѣ лѣ omepeskъ.

Челлѣ дїптѣл мїжлокѣ, прїп каре шї-а аррѣтат омѣл кѣдетѣл шї воїнцѣ са, аѣ фостѣ фѣрѣ дндоеаллѣ семпеле мїмїче: мїшкарѣа канѣлѣ, мѣїпелор, аррѣтареа кѣ тжна, кѣ децетѣл ш. ч. л. Дн ачестѣ старе омѣл н'а пѣтѣтѣ ретжнѣ днделзнг. Неажжзнсѣл семпелор мїмїче, дѣвѣлзеалла днпїпѣрїтѣрелор дїнаффарѣ шї а ікоанелор че се пѣпштеаѣ дн сѣфолетѣл лѣ, — лїпса, невоїеа, шї о мїе de алте днпрецѣзрѣрї дн днтецїрѣ, дн стрїнсерѣ, дн днвѣстїрѣ, дн днпїнсерѣ ка съ ресѣфолѣ дн оарекаре сѣпете, не каре ле-а пропѣчїатѣ кѣ аттѣтѣ маї шпорѣ, кѣ вѣтѣ патѣра днпрецѣзрѣл съ пѣ ера мѣтѣ, шї дн гждїла, дн дештепта дн тотѣ мївѣтѣл фїреаска лѣ днклїпѣчїзне de а імїта, — маї вѣртосѣ, кѣ ачелле сѣпете, че ле днсетнарѣт маї сѣс шї не каре зїміреа,

mirarea, спайта, дѣререа, меланколїеа ле стоарсерѣ дн елѣ фѣрѣ воїеа лѣ, дн черкасѣрѣ тотодатѣ пѣгїнцѣ de а пропѣчїа оарекаре сѣпете. Сѣпетеле ачесте — ка тоате дн патѣрѣ — аѣ фост фѣрѣ дндоеаллѣ челле маї скѣрте, пѣпѣтаї зпїсїлаве, чї шї фоарте сїмпле. Вокалеле саѣ сѣпетеле сїмпле аѣ фост прїмеле, днкѣ несїгѣре, пѣлѣ че аѣ кѣпѣтатѣ оарекаре стѣвїлїтате прїп кѣссѣпанте шї аѣ devenїтѣ сѣпете мѣдѣллате. Че ера маї патѣрал, декжт ка омѣл стржнторатѣ de зп сїмцѣ маї пѣгеросѣ шї ренедѣ, съ пѣ се мѣлцѣтсеаскѣ аррѣтжнд пѣтаї кѣ канѣл, тжна, децетѣл, чї съ ресѣфолѣ, — съ прорѣпѣ днтрѣвї: „а“ — „ѣ“ — „о“ — е — з —, шї кѣ днчетѣл дн: ал — ѣ л ас — ос — ох — оф — ел — шї маї тѣрзїѣ орї тот аттѣнчї дн: ал-а — ѣ л-а — ѣс-та — ел-а ш. ч. л.? Ачесте сѣпете аѣ фост ценерале, пентрѣ тоате лѣкрѣрїле, адекѣ аѣ цївѣтѣ локѣ de пѣтме, пѣлѣ кжнд омѣл парте імїтжнд патѣра = кѣкѣ, тѣртѣр-елла, ш. ч. л., парте дѣпѣ патѣра днпїпѣрїтѣрелор, адекѣ дѣпѣ modѣл кѣ каре і с'а аттїнсѣ organicmъ, орї дѣпѣ сїмцѣл че с'а prodѣс дн ачест organicmъ —, парте дѣпѣ фантасїе, ш. ч. л. ш'а форматѣ пѣтме спечїале пентрѣ лѣкрѣрї шї ідеї, чеаа че с'а днжжплатѣ пѣтаї кѣ днчетѣл. Брме de кѣвїнте дѣпѣ патѣрѣ, ачелле че се пѣтмескѣ опоматопоетїче, сжнт дн тоате лїмвеле: кѣкѣ, тѣртѣреллѣ, пїтпѣланѣ, — а сѣна, а тѣна, — а зїзї, — а дѣпѣї, а сѣжшїа, а сѣзѣра, а сѣжрїї, — ш. ч. л. Сжнт асесменеа дн тоте лїмвеле кѣвїнте формате дѣпѣ modѣл, дн каре шї-а сїмцїтѣ омѣл аттїнсѣ organicmъ съ: днчетѣ, орї кѣ оарекаре тѣрѣзраре а сжнцелѣї. Съ пропѣчїїтм пѣтаї кѣвїнтеле ачесте: лїпѣ, дѣлче, влжндѣ, плаче, лїмпедѣ, калдѣ; шї анної не ачесте: акрѣ, аспрѣ, амарѣ, зрѣ, третѣрѣ, фрїгѣ, тѣрѣзре ш. ч. л., шї vom vedē кжт de kredincjosъ еко ал патѣрѣ а фост елѣ! — Лїмба прїмаре н'а пѣтѣт фї, декжт вїѣа еспресїзне а ачестѣї фїнцѣ фїнѣ-сїмцїтоарѣ, кѣссїмцїтоаре, орї сїмпатїзѣтоаре. Омѣл а фост аттѣнчї маї мѣлтѣ декжт орї кжнд сѣпїзсѣл фїѣ ал патѣрѣй.

Еѣ т'ам кѣвїнсѣ днкѣ дела днченѣтѣл стѣдїзлї меѣ, кѣ челле дїптѣл кѣвїнте, — аффарѣ de че ва фї пропѣчїят омѣл фѣрѣ воїе-ї шї аффарѣ de ворвеле опоматопоетїче —, аѣ фост ачелле сѣпете ценерале, каре шї астѣзї, дн вѣртѣтеа лор прїмаре, цїпѣ локѣл пѣтелор, ле арратѣ шї ле determnъ, адекѣ пропѣтмеле, —

ши маї дитѣй де тоате прозметеле демѣстративе, ка змеле че фиреште аѣ veniгѣ дндатѣ дн ажжзторѣ семелор мимиче челлор аррѣтътоаре. Ачеа-ста о афѣлѣ акѣт addeveriгѣ, челлѣ пѣципѣ рекзпоскѣтъ де чеї маї penzmiгѣ филолоѣї^{b)}). Прозметеле де а 3-а персоанѣ с'а фѣкѣт преа зшор дн прозметеле демѣстративѣ, еар прозметеле де а 2-а маї тѣрзиѣ, ши прозметеле де 1. персоанѣ маї не зрѣтъ. Кѣчї отѣл, зїмигѣ де обїентеле дїнафарѣ, с'аѣ днторѣ маї тѣрзиѣ ка сѣ рефлекте ла сїне дн-сѣшї, маї вѣртос кѣ сїре а-шї прозвчїа не е-л сѣѣ, се череа пзперѣа дн лѣкраре а органїсмѣлї днтрѣгѣ. — Ачесте сзнетѣ ценерале с'аѣ десвѣлїгѣ неконтенїтѣ ши с'аѣ вариатѣ! Не ачесте сзнетѣ, отѣл, дзпѣ вариетатеа репортѣрїлор дн каре а вѣзѣт, орї а пѣсѣ елѣ днсѣшї, лѣкрѣрїе, ши дзпѣ вариетатеа ївоанелор че се пѣштеаѣ дн елѣ ре-сїзпѣзѣтоаре ачестор репортѣрї, ле-а скїмѣват, ле-а днклїнатѣ. Дзпѣче шї-а форматѣ анпѣї пзмітѣдї спечїале пентрѣ тоате лѣкрѣрїе ши пентрѣ актївїтатеа лор, dedat фїнд де маїпїанте а скїмѣва не сзнетеле ценерале ла десклїнїтеле ре-портѣрї, — днпреїѣзѣрї, — казѣрї, прежт ла локѣ, ла тїмїѣ, ла пзмерѣ ш. ч. л. ле-а анпле-катѣ акѣт ла ачелле пзмітѣдї спечїале, про-зметеле демѣстративе ла пзметеле лѣкрѣрїлор, прозметеле персонале ла пзмітѣдїе прїп каре се арратѣ актївїтатеа лѣкрѣрїлор саѣ ла вервї. Дн modѣл ачеста с'аѣ пѣскѣтѣ формателе де де-клїнѣчїзнї ши кѣпжѣгѣчїзнї, ши асѣел ачелле сзнетѣ ценерале стетѣрѣ пѣтма ши їсворѣл тѣлї-меї де форме, препѣсе, поїпѣсе, префїпте, сѣффїпте, ш. ч. л., каре ка неште вїне петрѣкѣ, днкеїѣ, днсѣфѣлѣдескѣ материалѣл лїмѣеї. Елле devenїрѣ темейл граматїчеї, ши гѣндѣл отѣлї, дн сїне петѣрїдїнїгѣ, се тѣрїїнї ши се рестрїпсѣ днтре формателе кѣвѣпѣлї, днтре формателе лїм-ѣеї! — Черчетїнд тѣлїїмеа пѣртїчеллелор (particulae), ши а формателор дн тоате лїмѣеле, пѣ не маї пѣтемѣ дндѣї. Дн формателе деклїнѣчї-нїлор де пѣтме се вѣдѣ претотгїнденеа зрмеле прозметелор, ши дн формателе деклїнѣчїнїлор де вервї, саѣ — кѣт ле пѣтїмѣ — кѣпжѣгѣчїзнї-

лор, зрмеле прозметелор персонале. Маї вѣртос дн лїмѣеле че ле пѣтїм семїтїче, се вѣдѣ фѣарте лѣтїнатѣ прозметеле персонале лїнїте де вервї. Еѣ днсемпѣзѣ анпѣтме лїмѣеле семїтїче, пентрѣкѣ ажжзтатѣ де елле, ши де артїкѣлѣл пострѣ, мї-ам формат еѣ тоатѣ теорїа че се десвоалѣт дн канѣл ачеста, мї не каре дн фїїндѣ, маї тѣрзиѣ, о афѣлѣ рекзпоскѣтъ ши де алдї лїмївїсїтї, прежт вѣт vedē маї жосѣ дн кѣтѣва чїтате.

Акѣт спре а прїчепе маї вїне челле zїce, сѣ фачет о провѣ кѣ артїкѣлѣл пострѣ, каре дн фїїндѣ пѣ е алт чева декѣт прозтме демѣстра-тивѣ. Ної вѣт деклїна днтѣѣ артїкѣлѣл, ши анпѣї дн вѣт анплека ла пѣтме, дзпѣ теорїа де сѣс. Крѣзѣ кѣ пѣ е де лїпсѣ а репѣдї, кѣ артїкѣлѣл пострѣ поате ста ши їсолатѣ, ши кѣ артїкѣлѣл есте елѣ пѣтмаї, днкѣтѣ пѣ пѣтмаї, детермїнѣ чї дѣ ши формѣ де термїнѣчїзнї казѣале пѣ-телор.

Деклїнѣчїзнеа артїкѣлѣлї ромѣлї.

	Сїнгѣралѣ.		Плѣралѣ.	
	вѣрѣ.	фемеїнѣ.	вѣрѣ.	фемеїнѣ.
Nom.	алѣ	а	аї (алї)	але
саѣ:	-ал			
	-ле			
Genit.	а-лѣї	а-еї	а-лор	а-лор
	а-лѣї	а-еї	а-лор	а-лор
	аї-лѣї	аї-еї	аї-лор	аї-лор
	але-лѣї	але-еї	але-лор	але-лор
Dat.	лѣї	еї	лор	лор
Vocat.	ле шї „е“	о	лор	лор

Ценетївлѣ, прежт vede орї чїне, днцѣменѣ, дндѣїеште артїкѣлѣл, ши с'ар пѣрѣ кѣ п'авемѣ казѣ спечїалѣ пентрѣ елѣ: чї кѣ зпеште пѣтмаї не форма датївлѣлї кѣ форма номїнатївлѣлї. Аста о фаче дн addевѣрѣ, ши кѣ тоате ачесте кѣ дрѣнтѣ кѣвѣпѣтѣ се поате пѣтї казѣ орї формѣ спечїалѣ де казѣ: пентрѣкѣ ла пѣтмеле пропрїї, кѣрѣра ної пѣтемѣ препѣне артїкѣлѣл ка ши челлелалте лїмѣе romane, вїне ачестѣ ценїтївѣ днтрѣгѣ. Ашшеа, де есемлѣ, дн локѣ де: а Петрѣлѣї, зїчет: а-лѣї Петрѣ ш. ч. л. Казѣса, пентрѣ каре артїкѣлѣл се днцѣменѣ дн ценїтївѣ, се поате зшор дн-целлеѣе дн челле че ам zїcѣ, дн Канѣл I., деспре ачестѣ казѣ, маї не ларгѣ. Ачеста есте казѣл, прїп каре се арратѣ репортѣл, реладїзнеа, ваїѣра днтре спечїалїтате ши ценералїтате, — днтре парте ши днтре днтрѣгѣл сѣѣ, днтре про-прїетате ши пропрїетарѣ ш. ч. л., — саѣ пентрѣ чеї че аѣ днвѣдатѣ латїна дн Ыгарїа ши Ар-

b) Bopp's Abhandlung: „über einige Demonstrativstämme und ihren Zusammenhang mit verschiedenen Praepositionen und Coniunctionen im Sanscrit.“ — Dr. W. Mohr's „Dialektik der Sprache.“ S. 2. — Dr. Eichhoff дн маї тѣлге локѣрї дн картеа чїтатѣ.

deală —, есте ачеллă казă, пентрăкаре сзпъ праесертум VII., кареле дпсъ, дп ачелле граматиче нз есте респикатъ кзм се каде. Ашшеа дар казъа ачеста дпваиеръ тотдеазна доаъ лзкрърї, ши prin зрмаре ши доаъ нзте але лзкрърїлор prin артикълъ; ши потъ фи амжидоаъ де фацъ, прекзм: пичиоръ-л — месеї, саъ поате дптжїа парте, адекъ специалитатеа — партеа — сз се сзпт дпделлеагъ, прекзм: акзі е пичиоръл? — ал-месеї дп локъ de: е пичиоръл месеї, саъ ал doilea тьдълларъ — ценералитатеа — дптрегъл — поате сз се дпфъцишезе prin пропътеле посесиве: пичиоръл меъ, ш. ч. л. Аичї дар артикълъ, маї vine декът дп опї каре алтъ казъ, дптпненгте datorїа че о аре дзпъ орицинала са дпсемпъчїзне, de а дпкїа медълларъ кз медълларъ, саъ кз квинтеле лзі Festus: membra membrıs artat. Токмаї пентрăкъ артикълъ дпваиеръ ачї доаъ нзте, ел се деспарте дп доаъ елементе din каре се кзмїзне, ши ашеа дпкїде не ценералитате — дптрегъ ш. ч. л. — дптре сїне, прекзм: а-домнъ-лзі, ка кз челлă дїнтъїз элементъ сз дпваере, сз леце не специалитате — парте, — de ценералитате, — de дптрегъл сзъ, прекзм: мзїере-а-дрегъторъ-лзі, пичиоръ-л-мес-еї, фемеї-ле-харемъ-лзі, ш. ч. л., опї пичиор-ал-мес-еї, фемеї-але-харемъ-лзі. —

Еъ дп деклїпъчїзнеа артикълълзі, дп ценитивъ, ам нзсъ дп локъл прїмъ форма: а-лзі, а-еї, а-лор, пентрăкъ чеа маї mare парте а ромжнїмеї п'аре алтъ ценитивъ пентрă артикълъа їсолатъ декът не ачеста. Еъ зїкъ тотдеазна: а лзі, а лор, а еї, de ши нзтеле ла каре се редъче артикълъл ва фи де ценъ въръ. опї дп нзтъръл плъралъ. Еї адекъ нз дптреавъ — спре есемплас: але кзі сжпт кърцїле? чї акзі сжпт? ши респнд: а домнълзі ши нз але домнълзі; еар дп Ротжнїа тоатъ ачестъ фїпъ десклїпїре се пъзеште тотдеазна, адкорджндъсе партеа дптжїа а артикълълзі din ценитивъ, ла ценъ ши нзтеръ кз нзтеле ла каре се редъче, адекъ кз специалитатеа, — партеа, пропрїетатеа ш. ч. л.

Авзм пъгетъ апплека артикълъа деклїнатъ ла нзте, дпсемпнд нзмаї, кз, дзпъ кзм ам маї зїсъ, дппревжндъсе артикълъл кз нзтеле, опї вокала фїналь а нзтелзі опї вокала ініциаль а артикълълзі ретжне аффаръ, дзпъ зсъл че есте дп маї нзлте лїтве чї ши ла пої. Зїчетъ адекъ н'ам, дп локъ de: нз-амъ, ши ч. л.; ашшеа фачетъ ши кз артикълъл.

Нзте върът. Сїнгъралъ.

- N. Domnă-аl = domnăl- opї domn-аl (меъ)
- G. а- } domnă-лзі = а domnълзі
- а- }
- аї- }
- але- }
- D. domnă-лзі = domnълзі
- V. domnă-ле = domнъле саъ domнъ-е = doamne!

Плърал опї мълторалъ.

- N. domni-аї = domnї саъ domnї аї-меї.
- G. а- } domnї-лор = а-domnїлор
- а- }
- аї- }
- але- }
- D. domnї-лор = domнїлор

Нзте фемеїнъ. Сїнгъралъ.

- N. Doamni-a = doamna
- G. а- } doamni-еї = а doamneї
- а- }
- аї- }
- але- }
- D. doamni-еї = doamneї
- V. doamni-o = doamно!

Плърал опї мълторалъ.

- N. doamne-але = doamнеле саъ doamне але телле
- G. а- } doamne-лор = а doamнелор
- а- }
- аї- }
- але- }
- D. doamne-лор = doamнелор.

Вокатївл ка Datївл, опї маї vine нз е казъ пентрă Вокатївъ дп мълторалъ.

Прекзм се vede лзминатъ, аичї нз се фаче алтчева, декът нзтеле се лїцеште de артикъл опї din коптра, ши дп ценитивъ пентрă казса десволтатъ се дпкїде нзтеле дптре артикълъ, ши деклїпъчїзнеа е фъкътъ. Дар есте зн лзкръ de мїраре, кзм с'а фъкът вокатївл постръ кз „ле“ ши „о,“ канд ачесте дп фїїндъ тот знеле кз пропътеле de а 3-а персоапъ, нз с'ар кзввенї вокатївлзі, кареле тотдеазна се редъче ла а 2-а персоапъ! Опї кзм се ва фи дптжплатъ, аста не дъ зн аргжнтъ маї мълтъ, кз артикълъа постръ нз есте форматъ маї тързіш din ille = еллъ, чї есте форма опїциналъ а пропътелзі арпътъторъ, сїмплъ кзм а зрматъ дзпъ семпеле мїмїче, din каре маї тързіш с'а форматъ ши с'а маї дптърїтъ, — дпвжртошатъ пропътеле персоналъ еллъ = ille.

(Ва зрма.)

КЪЛЪГЪРЪЛ ШИ ПІСТОЛЪЛ.

(Мъльстіреа Пългърадії).

... Ne dăserăm сь вісігъм кіліле кългърѣлор.

Ne дндренгаръм прін днгънерік спре о фекрестѣкъ деавѣа лѣмінатъ, че се зьрѣа дн шірѣа кілілор де лемп;*) кь кьт днсь не апропіам де еа, пі се пьреа кь аззіам зп соїз де цемет слаь, каре се префѣкъ ла зрнть днтр'о псалмодіе трістѣ ші монотопъ. — Апрінші де кьріосітате, не акьдаръм ка тжділе, не о скаръ че се дндоѣа скьрдінд сьнт пічюареле поастре, ші не гьсіръм деодатъ кь тодії дншрадії не зп дѣлап днгъст че слѣжѣа де чердак не днпайтеа ачелор кілії. Посіціа поастрѣ ера кь атът маї чїздатъ, кь тревзіам сь кълкъм прін днгънерік, ліпіндѣне кь тьніле ші кь трънѣа де зід, фьр'а ші знде пьне пічюрѣа; ші дакъ пердеам кьт де пздіп кьтпънеала, негрешіт кь ам фї фькът пьпъ жос зп salto mortale фоарте вьтътътор капетелор поастре; дн сьвршіт гьсінд о шь дескісѣ льпгъ пої, ам дат пьвалъ дн лъзнтрѣ, фьр'а маї зіче, дьпъ овїчеїз, благо-словедше пьрїпте.

Кългърѣа че шедѣа дн ачеа кіліе, ѣра зп ом ка де шесезечї анї; кь варѣа алъь ші льпгъ пьпъ ла врьѣ; еа дїнеа днтр'о тьпъ о псалтїкїе векїе ші афїнатъ, ші дн чеалалтъ о пьреке де метьнїї де льпъ неагръ; фада лѣї врьздзїтъ де време ші де патїмї, вьдіа дн ел зп сьфлет че аѣ фост тьрвзрат де дьрерї; днсь дн тоатъ персоана лѣї ера зьгрвїтъ о сьїнденїе тьреадъ че дї да зп аер де пророк.

Зп пат де скьндзрї аконерїт кь о чергъ роасъ, зп сказп кь треї пічюаре, ші о тасъ не каре се ведеа о крѣче сьпатъ де лемп, доъ прескзрї ші зп чеаслов, алкьтѣа тот товлїарѣа ачелїї кілії лѣмінате де разеле зпїї тїк жаратїк, ші а зпѣї мїчї лътълърї де чеаръ галъьпъ. Днсь лъкрѣа чел маї кьріос де днсемнат дн ачел сімплѣ лъкаш, ера зп пістол векїз ші рздініт че ста спьнзврат не пьрете деасьпра патѣлѣї. — Дн лзаїз дн тьпъ, ть зїтаїз ла ел кь тіраре, ші нз ть пьтвїз опрї де а рїде, днгревьнд пре кългърѣ,

дакъ дїнеа ачеа армъ пентрѣ тьлхарї; кългърѣа се посоморї, ші днї респнзсѣ кь гласѣа скїмват:

„Ба нз, фїѣле, пз'а днп пентрѣ тьлхарї, пентрѣ кь тьлхарїї нз аѣ че къзта ла міне; дар дн пьстрез ка зп лъкрѣ че аѣ прїчїнзїт тоатъ непорчїреа віедїї меле!“

Аззінд ачесте кьвїнте, не ам апропіат тодії де кългърѣ. — Ел днї лъсасѣ капѣа не піент, ші доъ лакрїмї дї кьрѣеа не образ; л'ам рзгат сь не тьлмъчеаскъ ворвеле лѣї, ші ел дьпъ о скьртъ тьчере днї скьзтърѣ капѣа ка сь алънде ідеїле трїсте, ші зісѣ:

„Акьт ар фї маї ла доъзечї ші дої де анї, не времеа кьнд аѣ інтрат тьрчїї дн Молдова ка сь деа гоанъ волїтїрїлор; еѣ ерам вьпътор де мьпте, ші пот зіче фьрѣ фалъ кь дн тот околѣа Бістріції нз се гьсїа алт ромън маї verde, ші алт кітанш маї сігър де кьт міне. Атзпчї сь ть фї възт пьнд ть івїам не вьрѣл зпїї мьпте, кь плетеле 'н вьпт, кь пентѣа гол, кь фада рьменъ шї кь дьрда не змере! Тодії карїї ть кьпоцѣеа нз ть кїтема алтѣел декът пьзпашѣа кодрїлор, воїнікѣа воїнічїлор. Атзпче сь ть фї възт кьнд дам де зрма зпїї черѣ, саѣ а зпїї зрс, кьт сьрїам дн стьпкѣ дн стьпкѣ, не ла гьрї де прьпъсїї аджчї, кьт інтрам сігър фьрѣ фрїкъ дн віззїна ферелор сьлватїче. Акьт днсь нз сьт де нїміка; капѣа ші с'аѣ фькът алъ, пьтерїле 'мї с'аѣ слъвїт, ші ацент тоартеа дн зі дн зі, днп чеас дн чеас. Факьсе'н воеа Домнѣлїї — кългърѣа днї фькът крѣче. — Ла 1821 еѣ ть днсьрасем, ші трїам тьлзъшїт де соарта меа, неваста'мї ера чеа маї фьртоасѣ фетее дела мьпте; паре кь о вьд днкъ дьпъ атьдіа амарї де анї, кь пьрѣа еї пегрѣ ка папа корвѣлѣї ші лъпг пьпъ ла кълкѣе, кь окїї еї тьрї ші веселї, кь фада еї алъь, кь трънѣа еї палт ші тьлдіос. Сьртмана Еленздь, сьртмана Еленздь! . . . Кьт дї рїдеа окїї кьнд ть зьрїа не деал, днторкьндзтъ акасъ кь вьпатѣа не змере. кьт алерга еа дегравъ днпайте'мї ка о пасере воїоасъ; кьт днї крещеа міе ініма 'н пент, аззінд гласѣа еї! Дзпнезеѣ сь о іерте, кьчї вьне зіле ам петрекът кьт ам трїт кь дьпса.“

Кългърѣа зікьнд ачесте, дїнтї окїї дн жос, ші стьтѣ пздіп афьндат дн гьндзрї; тот трънѣа лѣї пьреа днпетрїт, пьмаї възелеї се тішка, ші днп време дн време провзндіа кь зп глас слаь: вьне зіле, вьне зіле. Дн сьвршіт ел се трезі ші сьрї деодатъ не пічюаре, тьрвзрат, апрїнс, пь-

*) Ла тьльстіреа Пългърадії сьнт доъ рьндзрї де кілії; челе днп стьпга кьт днтрї не поартъ сьнт зідїте де пеатрѣ, днкъ днп времеа Домнѣлїї А. Лъпшпнеалъ, ктїторѣа тьльстіреї; челе днп дреапта сьнт фькьте де лемп; ачесте тревзе сь фїе векї ка де о сьтѣ анї.

рѣл і се свѣрлісе не кап, тѣмелеї третѣра, тѣшкії
образлѣлї і се дикордасерѣ.

„Дитр'о зі, рѣкні кѣлѣтѣрѣл, еатѣ кѣ тѣ
дикторк акасѣ дела вѣпат шї гѣсеск каса пѣстїе;
. . . каѣт . . . стрїг неваста, . . . нїме; ес афарѣ,
тѣ дѣк ла вечїні сѣї дитрев; каселе лор ка шї а
теа ера пѣрѣсіте . . . алерг ка зп неѣзп дп тѣге
пѣрділе, кїзїѣ прїп тѣпте . . . тѣнтеле сїпѣр дпї
рѣспѣнде. Дп сѣтѣршїт даѣ несте зп вїет чїован
каре дпї снѣне кѣ не ла атеазѣ аѣ трекѣт прїп
сат о тѣпѣ де тѣрчї! . . . Атѣнчї, . . . ініма т'аѣ
повѣдѣт, . . . тѣ арѣк тѣрват не зртеле калор,
ажзпг дитр'о дѣтвравѣ не талѣл Бїстрїдїї, шї
деодатѣ азд рѣкпелеле невестеї теле, Сермана се
свѣтеа кѣ деспѣдѣждѣреа дп враделе зпї тѣрк
пеледѣт! . . . Дитр'о клїпалѣ фѣр' а шї че фак,
словод пшкка шї вѣд пѣгнѣл свѣрколїндѣсе дп
сѣпѣе; чеїлалдї треї товаршїї аї лѣї сарѣ ла іата-
гане, дар нѣ ле даѣ време, чї тѣ ісвеск дитре
еї ка зп леѣ тѣрват, шї фак проашкѣ кѣ стратѣл
пѣдїї. Не карѣл ажзпдеам ера шорт . . . Парѣ
кѣї вѣд тѣс-патрѣ лѣпїдїї ла пѣтѣнт, зпѣл кѣ
фѣлчїле стрѣпѣтате, алѣл кѣ капѣл сѣтѣрмат . . .
Мѣ зїтам ла еї кѣ о тѣлѣдѣтїре вѣрѣт, рїдеам ка
зп неѣзп: шї стрїган дп гѣра таре: дѣ шордї,
дѣ шордї . . . Дар тѣ дпшелат; тодї нѣ тѣрї-
серѣ, зпѣл дїп еї ера нѣтаї амедїт.

„Треї зїле дѣпѣ ачеа дптѣшпларе, тѣ гѣсїам
кѣ неваста дп кѣсѣца теа . . . Афарѣ ера зп
дптѣперек де нѣдїї пѣтеаї зѣрї тѣпа; нїчї о стоа,
нѣ се зѣрїа не чер шї вѣтеа зп вѣнт рече, каре
шѣера нїнтре крѣпѣтѣрїле зпїї. Еленѣца ера дп-
трїжїтѣ, шї дїп време дп време дпшї фѣчеа крѣче.
Еѣ дпсѣтї тѣ сїпдїам неліпїдїт, шї нѣ шїѣ че
пресїпдїре зрїчоасѣ тѣ тѣрѣра. Деодатѣ аззїѣ
дп депѣртаре зрлетѣл зпїї лѣп, шї некезареа спѣ-
рїетѣ а зпїї кал. Лѣаїѣ деграѣт пшкка шї вѣрїѣ
сѣ ес, дпсѣ Еленѣца тѣ опрї зїкѣндѣтї: „Нѣ те
дѣче вѣрвате, нѣ те дѣче кѣтї вестеде ініма де
рѣѣ, нѣ тѣ лѣса сїпѣрѣ.“ Дар еѣ нѣ ам аскѣл-
тат'о шї ам епїт . . . Блестемат сѣ фїе чеасѣл
дп каре ам трекѣт прагѣл зпїї! . . . кѣ де ше-
деам акасѣ нѣ тї с'ар фї дптѣшплат непорчїреа
вїедїї теле!

„Доѣ чеасѣрї ам алергат не кѣтїї дѣпѣ гла-
сѣл лѣпѣлѣї, кѣ пѣдежде кѣ лашї гѣсї, дар кѣ кѣт
мерѣеам спре дѣнсѣл, ел се депѣрта; дп сѣтѣр-
шїт негѣсїндѣл, т'ам диторс спре касѣ. Ъша
ера дескїсѣ, шї дп лѣзптрѣ се аззїа зп ваєт слав
ка де ом каре моаре . . . . Дитрѣ шї вѣд

вѣата невасть лѣпїтѣ жос ла пѣтѣнт, плїпѣ дѣ
сѣпѣе шї дѣндѣтї дѣхѣл.

„Атѣнчї дѣререа т'аѣ тѣрват, деспѣдѣждѣреа
п'аѣ фѣкѣт неѣзп, шї нѣтї адѣк алѣ аміпте дїп
чеасѣл ачела, декѣт кѣвїнтеле челе де не зрѣтѣ але
Еленѣдеї. „Де че нѣ аї шезѣт кѣ тїне, Георгїе,
дпшї зїчеа сермана, кѣ поате акѣт н'ашї тѣрї . . .
Бїне дпї снѣнеам кѣ ініма т'ї превестїа де рѣѣ!
. . . Кѣт те-аї дѣс, несте пѣдїп аѣ іптрат аїчеа
зпѣл дїп ачеї патрѣ тѣрчї каре л'аї зчїс кѣнд т'аї
скѣпат, с'аѣ зїтат ла тїне кѣ окї де фѣарѣ, шї
фѣрѣ тїлѣ аѣ трас кѣ пїстолѣл дп тїне. Аѣ
Георгїе, де че нѣ т'аї аскѣлатат? Акѣт веї кѣтї
даѣ дѣхѣл. Рѣшїї сѣпѣтос драгѣл теѣ. Нѣ зїта
не Еленѣца.“

Кѣлѣтѣрѣл плѣпѣеа шї се вочїа ка зп копїл,
повестїндѣне моартеа фемеї лѣї; іарѣ дѣпѣ че се
ліпїдїї пѣдїп, ел лѣѣ дп тѣлѣ пїстолѣл че не тї-
расе атѣт де тѣлѣ, шї зрѣтѣ аша:

„Лѣпгѣ трѣнѣл Еленѣдїї ам гѣсїт пїстолѣл
ачеста; ел аѣ рѣпїт вїада невестїї теле, ел т'ї-аѣ
рѣпїт шї порчїреа теа: Еатѣ де че дп пѣстрез,
їар нѣ нептрѣ тѣлхарї!“

Сѣтѣршїнд вѣтѣрнѣл ешї іѣте дїп кїліе; пасѣ-
рїле лѣї се аззїрѣ сѣпѣнд не леспезїле дїп оградѣ
шї се пердѣрѣ дп депѣртаре. Ам афлат а доа зї
кѣ ел аѣ петрекѣт поаптеа рѣтѣчїнд ка о пѣлѣкѣ
не талѣрїле Бїстрїдеї ш. ч. л.

(Екстракт дїптр'о кѣлѣторїе ла тѣптеле Чеа-
хлѣѣ).

В. А.

Vinâ păsăruică.

Снѣне тї пѣсѣрѣкѣ че дорѣ те дпнїсѣ
Ка сѣ сворї дїп кѣпѣкѣ, шї зндѣ аї фѣцїтѣ?
Пѣте каздї кѣвѣлѣ, дп каре те стрїнсѣ
Сѣв арїпї о іатѣ де теаѣ дпкѣлзїтѣ?

Пѣте вреї пѣдѣреа неарѣ шї тѣфоасѣ,
Мѣшкїлѣл де не тѣпте, врадѣлѣ челѣ дпалѣтѣ,
Орї кѣтпїа плїпѣ де їерѣврї котоасе
Не знде шерпеазѣ рїлѣл арїпїтатѣ?

Пѣте вреї сѣ афлї вр'о пѣстїегате,
Не карѣ о пѣрлеште сѣреле фокосѣ,
Орї знделе тѣрїї челе аспѣтате,
Че се спаргѣ дп тѣцетѣ сѣв дерѣлѣ стѣпкосѣ?

По́те ка́дї вре зна дїнтре сорїбре,
 Къ́ каре 'нпрезвѣ дн кѣвѣ аї крескѣтѣ,
 Орї врео со́дїе, че дїн арїпѣбре
 Стѣндѣ не лѣпгѣ тїне, воїосѣ аѣ вѣтѣтѣ?

Свѣрѣ дарѣ, свѣрѣ шї дорѣлѣ ддї катѣ,
 Кѣчї фїнд дн кѣшкѣ, нѣ, нѣлѣ по́дї а́фла;
 Аво́ло 'н склѣвїе ініма'дї сѣърматѣ
 Кѣнтѣ, дар кѣнтареа е́ дѣререа та.

Пѣсѣрѣкѣ днѣс не черѣс нѣ лѣчеште
 Раза азрїе дн орї каре зі;
 Есте порѣ шї поапте, каре днвѣлеште
 Лѣтѣа кѣ 'нтѣперекѣ кѣтѣ, по́дї рѣтѣчї.

Зефїрѣлѣ се скїтѣмѣ дн вѣптѣ, дн фѣртѣнѣ,
 Шї дѣпѣ вроїндѣ нѣї сѣ по́дї свѣра;
 Черїлѣ се негреште шї порѣл дѣтѣнѣ,
 Кѣнд гѣшїца'дї мѣтѣ н'а пѣтѣа кѣпта.

Прїтѣвара фѣде шї тоатна вѣтѣосѣ
 Не ратѣрї де фѣрнзе де тот лѣ-а голї;
 Апої віне їарна ш'а еї фрїгѣроасѣ
 Неѣтѣ де прїп тѣрнѣрї не рѣнд тѣ а гонї.

Атѣнчї нїчї семїндѣрї, нїчї рѣзѣ, нїчї флѣбре
 Нѣї сѣ по́дї сѣ а́флї, ка сѣ те 'ндѣлештї,
 Веї сѣферї лїпсѣ ш'ор сѣ те 'нпресоаре
 Фоатѣа дѣпѣ каре аї сѣ те сѣършештї.

Вїнѣ пѣсѣрѣкѣ днпої маї віне,
 Кѣчї вѣдѣва кѣшкѣ есте де тѣнкат;
 Аї семїндѣрї, апѣ, каре пѣнтрѣ тїне
 Се пѣнеаѣ дѣстѣле, шї тѣ леаї лѣсат.

Чеа че те дореште, ва сѣ те хрѣнеаскѣ
 Кѣ семїндї де азрѣ, кѣ розѣ де флорї,
 Ш'а еї тѣпѣ дѣлче вре сѣ'дї петегїлсакѣ
 Пѣпеле, че вѣптѣлѣ д'аѣ свѣрлїт дн пѣборї,

Вїнѣ сѣ те сѣрѣте чеа че те ївеште,
 Шї їар сѣ се цїоаче кѣ арїпа та.
 Еа ла сїнѣ тѣа пѣне, вїнѣ, вїнѣ, грѣвеште
 Шї де фрїгѣ, де плѣбе нѣ веї трѣтѣра.

Де фѣртѣнї, де їарпѣ, де сете, де фѣтѣ,
 Веї фї апѣратѣ, нѣ веї сѣферї.
 Дїн дѣлчеа еї тѣпѣ веї гѣста тѣ по́те,
 Шї тотѣ еа де рѣле орї кѣнд теа фѣрї.

Вїнѣ, кѣ дѣпѣ тїне ініма'ї сѣспїнѣ,
 Шїї зпїле палатѣлѣ де кѣнтареа та.
 Вїнѣ, ш'а еї дѣрере кѣнтѣндѣ о алїпѣ,
 Кѣчї ачѣаста есте тѣпѣгѣрѣа са.

Вїнѣ к'а еї прївїре де тїне 'нсетатѣ
 Лакрѣтѣ де перлѣ фѣкѣ дѣ аѣ скѣпатѣ,
 Вїнѣ деї штерѣе окїї шї сѣї кѣндї дндатѣ
 Кѣнд ва ста не гѣндѣрї сїнгѣрѣ'н палатѣ.

(Din Zimbrăle Moldovei Nr. 7. Respinsăle
 va urma).

О ФАТѢ ДЕ МЪРІТАТ,

кѣ 10,000 галбенї зѣстрѣ.

Вої вѣрѣадї вѣтрѣнї саѣ тїнерї,
 Че сѣптедї неѣлѣсѣрадї,
 Дака вредї с'аведї со́дїе,
 Асте ворѣе аскѣлѣадї:
 Вѣ пропѣтѣс кѣсѣторїа
 Кѣ Катїнка, фата меа;
 Зече мїї де галбенї зѣстрѣ
 Аре, кѣтм о веїї ведеа.

Еа е тѣпѣрѣ, фѣрѣтоасѣ,
 Кїнѣ'ї дѣлче шї плѣкѣт,
 Маї воїоасѣ де кѣт дѣнеа
 Алта нѣ с'а маї вѣзѣт.
 Фрѣтѣсѣеа, тїнерѣеа,
 Кїнѣ еї чел дѣпереск
 Сїгѣр дѣт мїї де галбенї
 Астеа тоате преѣзеск.

2000

Тоалѣтаї есте сїмплѣ,
 Дар кѣратѣ не'нчетат,
 Нѣ се пѣшѣмѣ дн трѣсѣрѣ,
 Чї не жос с'а дѣвѣцат;
 Каї, кадеаскѣ дѣпѣ модѣ
 Шї вѣпѣте, кѣнд лїпсеск,
 Ѓарѣш дѣт мїї де галбенї
 Канїтал дѣкѣтѣеск.

2000

Бал, коңдѣрте деспре дѣуса
 Сѣ лїпсѣаскѣ ар пѣтѣа;
 Ла театрѣ, адѣнаре
 Фоарте пар о веїї ведеа;

4000

Съта де динколо 4000

Дар а касъ вжптъ, жоакъ,
Съ въ фие маї не плак;
Астеа фъръ дндоїалъ
Доъ миї де галвенї фак. 2000

Кърдї пѣ жоакъ, пичї къ щїе,
Че е Къпъ саї Каро;
Съпътоасъ тот д'азна,
N'аре 'н вech істерїко; —
Medїчї, кърдї шї спїдерїа
Dїнтр'о касъ кьнд лїпсеск,
Несте доъ миї де галвенї
Dїн венїт дїдї прїсосеск. 2000

Спре 'пплїнїреа сокотелїї
Длкъ доъ миї маї ва:
Соцзлї, че о адеце,
Еа кредїнда 'ї ва пѣстра.
Еї! Ізвїреа шї кредїнда
Nѣ кзтва пѣ прездеск
Челе доъ миї де галвенї
Каре длкъ маї лїпсеск? 2000

Несте тот 10,000
Е. В.

А М Ъ Р Ъ Н Т Е.

— Европей аї лѣкзїт тоате латърїле Амерїчеї, пентрѣ пѣмънтенїї маї сълватечї ле а рѣмас пѣ-маї пѣстїле дїн лѣзптрѣ. Акзѣм о мїкѣ колонїе де енглезї се ашезѣ днтре дѣншїї пе ла Oregon: 141 вѣрвадї, 138 фемеї, 448 копїї, 3260 вїте, 182 каї, 233 карѣ, днтр'о кѣмпїе кѣ о тѣреацѣ вер-дѣрѣ. Фемеїле пїї копїї дѣк вїтеле ла пѣшзпї, карѣ вѣрвадїї де кѣ зїоѣ фак де рѣзѣпѣ мѣнцїї де фокъпїрї, тѣнд лемне пентрѣ кѣдїреа де касе ша.

— Франца а хотѣрѣт 400 миї франчї пентрѣ рескѣтпѣрареа де ровї negrї дїн Африка; 120 миї фр. спре а днтродзче лѣкърѣторї европенї; 360 миї пентрѣ ашезѣмїнте де агрїкѣлѣтѣрѣ аколо; 9 мїліоне, 760 миї фр. пентрѣ цїпереа корѣвїїлор спре а опрї негоцѣл кѣ ровї.

— Архїва лѣї Морвїо, ла Мїлан дн Італїа аре 20 миї де манскрїсе; доъ миї де аэтографѣ (скрї-

сорї кѣ тѣпа са) дела марї вѣрвадїї, Арїост, Тассо ш. а.

— Парїсѣла аре акзѣм 75 миї де трѣсзрї, каре пе зї зѣмѣлѣ кале ка де 8 миї де чеасзрї.

— Тѣрѣвзрареа мѣмѣї се дѣ шї ла копїлѣл сзгѣтор. О мѣмѣ волнавѣ де гѣлвенаре да дѣдѣ копїлашѣлѣї каре дѣпѣ пѣдїп с'а волпѣвїт шї ел асеменеа. Пентрѣ о вїпѣ зп полїцаїѣ венїсе сѣ рїдїче пе о фетее че да дѣдѣ ла зп копїл сѣпъ-тос. Де спїмѣ днтрозїтѣ, мѣма се скѣлѣ, дѣте сѣ пѣїе копїлѣл жос, чї ел — тѣрїсе! Nїмїк п'аѣ пѣтѣт фолосї дофторїїле!

— Пѣдѣл артезіан дела Парїс ла Гренела есте чел маї адѣнк дїн лѣме — ла 400 метре. Dїн ел с'аѣ днткредїндаѣт кѣ кѣлѣзѣра вресѣ дн пѣмѣнт, кѣт се сапѣ маї адѣнк; тѣрѣвзрѣндѣсе атмосфера се тѣрѣвзѣр шї апеле лѣї, каре де чїпчї анї тот кѣрг кѣ таре дндестѣларе.

— Ла Сент-Перїне, дн Франца, есте о касѣ пентрѣ траїѣ ретрас дїн содїетате. Аколо се прї-теск вѣтрѣнї шї вѣтрѣне де 60 анї ла вѣрстѣ карїї пѣтеск 600 фр. пе зп, орї даѣ зп капїта-одатѣ пентрѣ тот д'азна, потрївїт кѣ анїї вїедїї. Аша треквзїїї дн вѣрстѣ афлѣ о одїхнѣ каре пѣ о пот гѣсї, де сїне кѣзѣадї.

— Телеграфѣл електрїк, се зїче кѣ с'а деско-перїт дн Іспанїа длкъ де пе ла 1796 кѣ вѣне дн-черкѣрї. Dїн марї днтѣмплѣрїї днсѣ а рѣмас пѣ-днтревзїндаѣт, Прїп фїреле телеграфѣвѣї електрїк се поате днцїїнда о скрїсоаре ла 32 леге департе, пѣмаї дн кѣтева мїнѣте.

Institutu Geographicu.

Сѣптем провокадїї де вѣтрѣ їнстїтѣтѣл гео-графїк чївїл ал Длѣї F. Раффелсвергер дїн Вїена ка сѣ фачет кѣпоскѣт пѣвлїкѣлѣї, кѣмѣк ачелациї пѣвлїкѣ картеле географїче дн маї мѣлте дїмѣ-де але Монархїеї австрїаче, дндатѣ че се афлѣ пренѣтерандїї де ажпс дїн кѣтаре націоналїтате. Дечї фїїнд кѣ Магїарїї аѣ пофїтїт а се тїпѣрї пе сама нацїзлеї лор 38,000 есемпларе, Кроадїї 12,000 шї гѣвернѣл Сербїеї 24,000, е пофїтїтѣ шї нацїзнеа ротѣпѣ а се пренѣтѣра ла зп пѣмѣр де есемпларе, пентрѣ ка се пѣтѣ тїпѣрї шї ротѣнеште. Вїне ар-фї дакѣ дорїторїї де а се пренѣтера с'ар днделеѣе deadрентѣл кѣ депѣтадїї націоналї, че се афлѣ длкъ дн Вїена.